

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XIII. Idem Procuratori & Canonicis (a) Soranis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

facta sunt, si per depositionem unius testis impediatur, matrimonio non sequuto Ecclesia certa est de perjurio, incerta autem de impedimento: & sic eligit quod tutius & securius est, ut docet Gloss. in presenti, verbo Nisi, quam sequuntur Abbas in fine, Butrius num. 8. Ancharanus, Henricus Boicius num. 3. & 4. Nec tunc obstat textus in cap. super eo, de consanguin. & affin. ex quo deducunt DD. quos refert & sequitur Gutierrez supra num. 13. sponsalia etiam juramento firmata sola fama impediri adimpleri. Nam omisa solutione Glossæ finalis hic, & in d. cap. super eo, dum docet potiore esse probationem per famam, quam per unum testem, quam sequuntur Abbas, Præpositus, & alii in d. cap. super eo, eam improbat Covarr. supra, num. 20. nam eam omisa dicendum est in d. cap. super eo, non fuisse sponsalia juramento firmata, sed tantum fide data de futuro matrimonio celebrando; & sic matrimonium non impediri per famam, de qua, & quomodo probetur, agemus in eo textu.

Sed supra traditis opponi solet textus in cap. cum in tua, hoc titul. ubi ad impediendum matrimonium requiritur, quod denunciatus sit persona gravis, & quod de fama, vel scandalo deponat. Sed in presenti specie nec erat persona gravis, nec docebat de fama, vel scandalo. Ergo non debuit matrimonium impediri. Cui difficultati, omisa Gloss. ibi, respondetur, quod in illius textus specie impedimentum consanguinitatis poterat per alios probari, unde desideratur, quod denunciatus sit persona gravis; at verò in presenti specie impedimentum hoc affinitatis, ortum ex copula secreta, non poterat per alium, quam per ipsum denunciante[m] probari, id ò admittitur, etiam si socius criminis sit, & alleget turpitudinem propriam; quia quando veritas per alios probari non potest, admittuntur inhabiles, l. consensu, §. final. C. de repudiis, cap. tertio loco, de probationibus. Quæ autem dicatur persona gravis, relinquatur arbitrio iudicis, ut probat Menochius de arbitraris, casu 69. & 243.

Exponitur
textus in
Cap. cum
matrim. hoc
tit.

CAPUT XIII.

Idem Procuratori & Canonicis (a) Soranis.

Veniens ad Apostolicæ Sedis clementiam MariotaATRIX præsentium, suppliciter nobis insinuatione monstravit, quod dum esset in adolescentia constituta, quendam adolescentem adamavit in tantum, quod uterque inter se de matrimonio contrahendo sub trium (b) personarum testimonio præstitit juramentum: quod (c) parentes ipsius mulieris ignorantes, eam invitam, & reclamantem, alii in uxorem tradiderant, quem ita cognovit, quod se ab eo nullo modo cognosci permisit. Cumq; publicè profiteretur, quod à priori viro cognita esset, atque jurata, Episcopus Soranus, qui tunc erat, eos ante præsentiam suam fecit venire, & cognito, atque probato, quod inter eos ita proxima esset linea consanguinitatis, quod insimul non possunt, nec debent de jure conjungi, ipsos ad invicem separavit. Caterùm cum causa ipsa (d) tractaretur, & viro, cui tradita fuerat à parentibus, consentire noller, ipse aliam uxorem traduxit, & ista cuidam Ptolemeo nomine publicè in conspectu Ecclesiæ nupsit. Sanè cum de illo filium genuisset, pater istus Ptolemei quærens occasionem divortii faciendi, ei opponit, quod filium suum non potuerit, nec debuerit in virum habere, eo quod ab alio viro, qui nunc defunctus est, prius desponsata fuisset. Quia verò assertioni ejus fidem, sicut non debuimus, non adhibuimus, nec hoc potuimus sub silentio præterire, eam ad vos duximus remittendam: d. v. per A. f. p. m. quat. hujus rei veritate plenius compertâ, si inveneritis, quod prædicta mulier à prædicto viro judicio Ecclesiæ fuerit separata, & ab eodem Ptolemeo sine contradictione Ecclesiæ in uxorem traducta, & ille, cui à parentibus invita, & renitens copulata est, de presenti vita decesserit, prædictum Ptolemeum moneatis, & districtè compellatis, ut præfatam M. postpositâ occasione recipiat, & sicut uxorem suam diligere studeat, & maritali affectu tractare, alioquin cum, & superinductam, & patrem etiam ipsius, si huic rei resisterit, excommunicatione innodetis, & usque ad dignam satisfactionem sententiam ipsam faciatis inviolabiliter observari.

NOTÆ.

(a) Soranis.] Ita etiam legitur in collectione prima, sub hoc titul. cap. 17. Sora civitas est Italiz; quam Plinius in prima regione apposuit: Strabo in foelicet Campania vult collocatam esse: Ptolemeus inter Latina oppida enumerat. Fuit Colonia Romanorum, & in ea Proconsul ad jus dicendum fixum tribunal habebat, ut plura refert de ejus situ & cladibus Ughell. tom. 1. Ital. sacra, p. 2. fol. 156. Habet Ec-

clesiam Cathedralē B. Virgini dicatam; quæ est ex suffraganeis Romanæ Sedis, immediateque Romano Pontifici parer: unicam Dignitatem tantum habet, Primiceriatu videlicet, Canonicos novem, & quatuor Beneficiatos, ut refert Ughellius supra: unde licet Cujacius in presenti retineat vocem, procuratori, legendum existimo, Primicerio, cum sit in ea Ecclesia caput ipsius Capituli, ut in aliis est Decanus. Rescribit Alexander autem ipsi, & Capitulo in presenti, non quia Episcopalis Cathedralē

thetra vacasset, ut Cujacius in presenti voluit; sed quia Conradus ejus Præsul XI. à Frederico Henobarba, tanquam Alexandri III. maximus fautor, depulsus à Sede fuerat, qui cum Romam venisset, ab Alexand. III. Cardinalis Sabinus creatus fuit, ut refert Ughellius ubi supra, folio 157.

2. (b) *Trinam personarum testimonio.*] Testes nuptiis adhiberi non solum jure canonico competentum est, ex cap. 4. & 5. de clandest. despons. in 1. collect. qui extat in prætermisissis post notas Anton. Augustini; verum & apud Gentiles. Donatus in 4. Æneid. ibi: *Quale enim matrimonium est, ubi nullus testis interfuit?* Apulejus lib. 6. de asin. aureo, ibi: *Impares nuptiæ, & præterea in villa sine testibus, & patre non consentiente facta, legitime non possunt videri, ac per hoc spurius iste nascetur.* Et plerumque tres adhibebantur; unde in objurgatione D. Hieronymi in Susannam illo

in loco, si *tredecim testibus sponsalibus consummatis quævis femina viro conjuncta*, reponit Cujac. hic pro *tredecim tribus*, cum esset scriptum per notas.

(c) *Parentes.*] Non pater, aut mater, sed alii consanguinei, ut rectè probat Cujacius hic.

(d) *Prothomæo.*] Pro Bartholomæo Prothomæum dictum fuisse credit Anton. Augustin. in notis ad hunc textum, quia apud Italos Bertus & Berta, pro Alberto, & Alberta communiter dicitur.

(e) *Tractare.*] Et ita non sopita lite contraxit validè primum matrimonium, quod contrarium procedit in electione facta primà non castatà, ut probavi in cap. consideravimus, de elect. ubi rationis discrimen adduxi.

Speciem hujus textus refert Cujacius in presenti, & ex ejus decisione deducitur, matrimonium metâ gravi contractum esse ipso jure nullum; quod latius exponemus infra in cap. veniens.

C A P U T XIV.

Alexander III. (a) Papiensi Episcopo.

Cum locum non habeat consensus, ubi merus, vel coactio intercedit, necesse est, ut ubi assensus cujusquam requiritur, coactionis materia repellatur: matrimonium verò assensu solo contrahitur, & ubi de ipso quæritur, plenâ debet securitate gaudere, cujus est animus indagandus, ne per timorem dicat sibi placere, quod odit, & sequatur exitus, qui de invitis solet nuptiis provenire. Quocirca f. r. p. A. f. m. quatenus puellam, de cujus matrimonio inter Siderios, & Canos cives tuos, quæstio sub tuo fuit examine ventilata, in domo, in qua eam posuisti, ita quod nihil eam timere oporteat, facias eam honestè tenere, donec præscripta causa fuerit sine canonico terminata, ut sententia sine contradictione cujusquam valeat executioni mandari.

N O T Æ.

1. (a) *Papiensi.*] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titulo, cap. 9. in aliis autem codicibus legi electo, testatur Anton. Augustin. in notis ad hunc textum; & rectè, nam temporibus Alexandri III. Petrus Papiensis Episcopus, qui per triginta annos ipsam Ecclesiam rexit, conciliabulo à Frederico Imperatore congregato interfuit, repudiatoque Alexandro III. vero Pontifice, victorem Antipapam sequutus fuit, quare ab Alexandro III. in Concilio Claromont. usu pallii, cæterisque exutus privilegiis, horrendo anathemate percussus fuit, donec Alexand. III. pace initâ cum Imperatore, schismaticos Episcopos admisit ad pristinam Ecclesie communionem: interim tamen electus fuit per annum 1162. Syrus in Episcopum Papiensem, ut ex Sigonio refert Ughellius tom. 1. Italia, in Ecclesia Papiensi, num. 69. Unde credo huic Syro Alexandrum in presenti rescribere. De diocesi Papiensi nonnulla notavi in capite 1. de testibus cogendis.

C O M M E N T A R I U M.

2. *Supponit* Alexand. III. in hoc textum, ad matrimonium desiderari consensum plenum, &

spontaneum, omninoque liberum, ut sequenti commentario probabimus. Et ut facile devoluntate puellæ, quæ in uxorem postulatur, constare possit, docet eam lite pendente sequestrandam esse apud honestas feminas, donec lis agitetur, & sententia proferatur, ut ita rectius executioni mandari possit. Pro cujus textus expositione sciendum est, varios casus circa sequestrationem uxoris à Doctoribus referri, & probari. Primus est, quando puella sponsalia contraxit infcis parentibus, & sponsus timet, ne ipsi à parentibus aliqua vis inferatur; quo casu puellam sequestrandam esse, docent post Abbatem hic, num. 5. Carrocius in tractatu de sequestro, q. 1. 6. princip. num. 2. Gutierrez de matrim. cap. 37. Sanlegerius tom. 1. resolut. canon. cap. 55. num. 1. quæ resolutio probatur ex l. 3. ff. ac liber. homine exhib. Si autem sponsalia de presenti fuerint celebrata, & sponsa traducta est in domum sponsi, non debet sequestrari, sed potius debet manuteneri maritus in possessione cohabitandi. Secundus casus contingit, cum agitur de puella, quam tutor nimis festinanter nuptiis tradere vult, aut illi inæquale matrimonium parari suspicatur; tunc enim ipsa sequestratur. Corrocius ubi supra. Tertius casus, & proprius præsentis textus, est cum duo contendunt de aliqua sponsa, quam uterque petit sibi in matrimonium collocari; tunc enim lite pendente puella sequestrari, & copula interdicti debet,

ex